

Leidinį galite rasti čia:

[https://smsm.lrv.lt/public/canonical/1733725626/6163/Svietimas_Lietuvoje_2024_2_dalis_web%20\(3\).pdf](https://smsm.lrv.lt/public/canonical/1733725626/6163/Svietimas_Lietuvoje_2024_2_dalis_web%20(3).pdf)

https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2024/12/Svietimas_Lietuvoje_2024_2_dalis_web-3.pdf

Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas

Socialinės
ir emocinės
kompetencijos –
tai:

savimonė ir savitvartos
įgūdžiai

empatiškumas,
socialinis sąmoningumas
ir teigiamų tarpusavio
santykių kūrimas

atsakingas sprendimų
priėmimas ir elgesys
vertinant pasekmes

Remiantis Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis (2022)

Mokinių socialinės ir emocinės kompetencijos

2022 m. penkiolikmečiai pasitenkinimą gyvenimu įvertino **7,14 balo** (iš 10 galimų) (EBPO PISA)

2022 m. penkiolikmečių mergaičių psichologinės gerovės indeksas iš 100 galimų balų siekė **48,2 balo**, berniukų – **62,6 balo** (HBSC)

2022 m. **36 proc.** penkiolikmečių mergaičių ir **18 proc.** berniukų dažniausiai arba visada jautėsi vieniši (HBSC)

2022 m. **51 proc.** penkiolikmečių mergaičių ir **60 proc.** berniukų dažniausiai arba visada jautėsi galintys patys išspręsti kylančias problemas (HBSC)

2022 m. apie **57 proc.** penkiolikmečių buvo būdinga augimo mąstysena (EBPO PISA)

2022 m. **45 proc.** 8 klasės mokinių dalyvavo savanorių grupių (2016 m. – 42 proc.), **26 proc.** – religinės grupės ar organizacijos (2016 m. – 22 proc.), **16 proc.** – jaunimo organizacijų, susijusių su politine partija ar sąjunga (2016 m. – 19 proc.), veikloje (IEA ICCS)

2022 m. **55,8 proc.** penkiolikmečių teigė, kad nepatyrė patyčių, kelis kartus per metus patyčias teigė patyrę **27,6 proc.**, kelis kartus per mėnesį – **9,1 proc.**, bent kelis kartus per savaitę – **7,6 proc.** penkiolikmečių (EBPO PISA)

2022 m. **36 proc.** penkiolikmečių mergaičių ir **34 proc.** berniukų per paskutinį mėnesį bent kartą rūkė elektronines cigaretes (HBSC)

2019 m. **21 proc.** 15–16 metų mokinių teigė, kad per savo gyvenimą niekada nevartojo alkoholio (2015 m. – 13 proc.) (ESPAD)

Pedagoginių darbuotojų pasirengimas ir galimybės ugdyti mokinių socialines ir emocines kompetencijas

Mokytojų pasirengimą ugdyti socialines ir emocines kompetencijas veikia jų savijauta, darbe patiriamas stresas, be to, jis susijęs su pasirengimu ugdyti pilietiškumo kompetenciją

2023 m. **44,5 proc.** Lietuvos mokytojų darbe jautėsi labai gerai arba gerai, **43,0 proc.** – vidutiniškai, o **9,5 proc.** – blogai arba labai blogai (PGI)

Didžiausi mokytojams kilę iššūkiai 2019 m. – pervargimas, mažas darbo užmokestis ir mokinių elgesio problemos – išliko aktualiausi ir 2023 m. (PGI)

2018 m. didžiausią dalį (**74,8 proc.**) mokytojų kaip streso šaltinis labai arba gerokai veikė atsakomybė už mokinių pasiekimus, mažiausią (**3,6 proc.**) – pernelyg didelis pamokų krūvis (EBPO TALIS)

2022 m. beveik **84,4 proc.** Lietuvos mokytojų save vertino kaip puikiai arba gana gerai pasirengusius mokyti pilietinio ugdymo temų. Daugiausiai mokytojų (**37,4 proc.**) jautėsi puikiai pasirengę mokyti piliečių teisių ir pareigų, mažiausiai (**15,4 proc.**) – įvairovės ir įtraukties temų (IEA ICCS)

2018 m. **87 proc.** mokytojų teigė dirbantys mokyklose, kuriose vyrauja bendradarbiavimo kultūra; **85 proc.** – mokyklose, kur darbuotojams sudaromos galimybės dalyvauti priimančias sprendimus (EBPO TALIS)

Iš **879** AIKOS registruotų pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programų **32** skirtos, o **134** apima socialinių ir emocinių kompetencijų ir šių kompetencijų ugdymo įgūdžių tobulinimo temas

2024 m. metodinę, konsultacinę ir švietimo pagalbą šalyje teikia **3** nacionaliniai ir **9** regioniniai centrai, **53** pedagoginės psichologinės tarnybos; Lietuvos įtraukties švietime centras inicijuoja ir per regioninius centrus mokyklose diegia įtraukiojo ugdymo inovacijas

Savivaldybių indėlis ugdant mokinių socialines ir emocines kompetencijas

Mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo būklės šalyje tyrimo duomenimis, iš 60 savivaldybių:

2022–2024 m. **33** savivaldybės savo strateginiuose planuose numatė lešų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo priemonėms

2022–2024 m. **35** savivaldybės finansavo socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srities priemones, kurias mokykloms teikia išoriniai edukacinių paslaugų teikėjai ar vietos specialistai

2023–2024 m. m. **16** savivaldybių skyrė papildomų lešų pedagogų kvalifikacijai tobulinti mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo ir prevencinių programų įgyvendinimo srityse

2023–2024 m. m. **14** savivaldybių inicijavo ir finansiškai rėmė 4 tipų (psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo; patyčių; smurto ir agresijos; kitas) prevencines programas, **9** savivaldybės – nė vienos

2022–2024 m. **26** savivaldybės atliko savo pavaldumo mokyklų mikroklimato tyrimus arba inicijavo ir vykdė jo gerinimo priemones. Iš jų **7** savivaldybės tiek atliko mikroklimato tyrimus, tiek vykdė jo gerinimo priemones

2023–2024 m. m. **40** savivaldybių ir jų mokyklų susidūrė su iššūkiais ir problemomis, įgyvendindamos *Gyvenimo įgūdžių bendrąją programą*

2024 m. **36** savivaldybėse trūko kvalifikuotų* gyvenimo įgūdžių dalyko mokytojų, iš viso – apie 260 mokytojų

* Mokytojai, baigę nacionalinę pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programą (trukmė 135–270 akademinį valandų) ir įgiję teisę mokyti gyvenimo įgūdžių dalyko.

Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo procesas

2022–2023 m. m. vertintose mokyklose **67 proc.** stebėtų pamokų ugdyta socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija (Nacionalinė švietimo agentūra)

2022 m. Lietuvoje **49 taškais** įvertintas klasių atvirumo diskusijoms indeksas (remiantis 8 klasių mokinių nuomone). IEA ICCS tyrime dalyvavusių šalių reikšmės buvo nuo 46 iki 55 taškų (IEA ICCS)

2022 m. **65 proc.** penkiolikmečių jautėsi priklausantys mokyklai (2018 m. – 56 proc.) (EBPO PISA)

2022 m. **69,1 proc.** 8 klasės mokinių teigė, jog daugumai mokytojų rūpi, kad mokiniai jaustųsi gerai (IEA ICCS)

2023 m. **86,6 proc.** bendrojo ugdymo ir **68,7 proc.** ikimokyklinio ugdymo mokyklų vykdė prevencines programas (ŠVIS)

2021–2022 m. **40** mokyklų (iš 61 mokyklos, kurioje vyko išorinis vertinimas) bendradarbiavimas su tėvais įvertintas gerai ar labai gerai, **21** mokykloje – patenkinamai (Nacionalinė švietimo agentūra)

2019 m. **44,4 proc.** mokinių teigė, kad neformaliojo vaikų švietimo programos padeda tapti atsakingam ir savarankiškam, **35,2 proc.** – išreikšti savo asmenybę (Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras)

AIKOS – Atvira informavimo, konsultavimo, orientavimo sistema

EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (angl. Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD)

ESPAD – tarptautinis Alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo Europos mokyklose tyrimas (angl. The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs)

HBSC – tarptautinis mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos ir sveikatos tyrimas, atliekamas Pasaulio sveikatos organizacijos iniciatyva (angl. Health Behaviour in School-Aged Children)

ICCS – IEA organizuojamas Tarptautinis pilietinio ugdymo ir pilietiškumo tyrimas (angl. International Civic and Citizenship Education Study)

IEA – Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo asociacija (angl. International Association for the Evaluation of Educational Achievement)

PGI – pilietinės galios indeksas

PISA – Tarptautinis penkiolikmečių tyrimas (angl. Programme for International Student Assessment)

ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema

TALIS – EBPO tarptautinis mokymo ir mokymosi tyrimas (angl. The OECD Teaching and Learning International Survey)